

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

OWB/AI/01//42931

5 november 2001

Aanbieding kabinetsstandpunt op evaluatie van de AWT 3572

Hierbij bied ik u mede namens mijn collega van Economische Zaken het kabinetsstandpunt aan op het evaluatierapport over de AWT. Het evaluatierapport, dat u reeds eerder van mij ontving, werd opgesteld door een evaluatiecommissie onder leiding van dr. K.L.L.M. Dittrich.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

drs. L.M.L.H.A. Hermans

**Kabinetsreactie op het evaluatierapport van de Tijdelijke
evaluatiecommissie AWT,
(Rapport Cie. Dittrich- 12 april 2001)**

Aanleiding

Begin december 2000 hebben de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Minister van Economische Zaken een Tijdelijke Evaluatiecommissie ingesteld met het verzoek de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) te evalueren. De evaluatie is een uitvloeisel van artikel 28 van de Kaderwet Adviescolleges. De evaluatiecommissie stond onder leiding van dr. K.L.L.M. Dittrich, voorzitter College van Bestuur Universiteit Maastricht. In het als bijlage 1. opgenomen instellingsbesluit staan de taakopdracht en de samenstelling van de commissie vermeld. De evaluatiecommissie is gevraagd zowel de adviestaak als de verkenningentaak van de Raad te beoordelen.

Bevindingen van de evaluatiecommissie

Wat de adviestaak betreft heeft de commissie geconstateerd dat in het algemeen de adviezen van de AWT weinig enthousiast onthaald worden door ministeries en intermediaire en andere organisaties. De commissie heeft geconstateerd dat dit vooral te maken heeft met de communicatie en contacten met het veld en de ministeries en met de werkwijze van het bureau en de Raad.

Alles overziende komt de Commissie tot de conclusie dat de AWT meer aandacht dient te geven dan thans geschiedt aan het ontwikkelen van draagvlak in het veld en bij de overheid voor de acceptatie van zijn adviezen. Van belang is bovendien dat de AWT meer politiek gevoel en politieke timing ontwikkelt. Zij vindt dat de voorzitter een sterkere positie moet bekleden dan nu het geval is en dat de AWT meer gebruik kan maken van expertise van buiten de Raad. Bovendien kan de AWT onder zijn regie en met het gezag van de Raad in sommige gevallen de advisering door externen laten voorbereiden. Kortom de Commissie constateert dat er weliswaar grote behoefte bestaat aan een onafhankelijk adviesorgaan op het gebied van wetenschaps- en technologiebeleid, maar dat de AWT nog niet ten volle als zodanig functioneert.

De kwaliteit van de adviezen is van cruciaal belang voor het effect dat zij hebben. De commissie stelt dan ook met genoeg vast dat de raad in zijn zelfevaluatie acties voorstelt om de kwaliteit van zijn werk en vooral de effecten ervan te verhogen.

Wat de verkenningentaak betreft stelt de Commissie dat in het algemeen de verkenningen die de AWT uitvoert, waardering oogsten. De commissie signaleert dat een goed draagvlak in het veld essentieel is voor de effectiviteit van verkenningen. De commissie constateert met voldoening dat de AWT steeds beter afstand tot de verkenningentaak weet te bewaren, in die zin dat hij het proces coördineert, bij externe experts uitbesteedt, en de kwaliteit waarborgt.

De commissie is van oordeel dat onafhankelijke advisering de enige en exclusieve taak van de AWT hoort te zijn en dat - waar nodig en zinvol - verkennende activiteiten een middel of instrument zijn om deze taak naar behoren te kunnen vervullen. In deze visie van de evaluatiecommissie behoudt de AWT een signalerende functie ten aanzien van onderwerpen die een verkenning behoeven.

De commissie Dittrich geeft naar aanleiding van haar bevindingen een zestal aanbevelingen, waarvan zij hoopt dat deze zullen leiden tot de verandering die gewenst is.

Hierna wordt eerst de hoofdconclusie betreffende de exclusiviteit van de adviestaak behandeld, waarna de resterende aanbevelingen worden besproken.

Algemene reactie op het rapport van de evaluatiecommissie wat betreft de advies- en verkenningentaak.

Het Kabinet heeft met waardering kennisgenomen van de bevindingen van de Commissie Dittrich. Het Kabinet neemt de aanbevelingen van de commissie Dittrich voor een belangrijk deel over. Terecht constateert Dittrich dat er grote behoefte bestaat aan een onafhankelijk adviesorgaan dat over strategische kwesties in het wetenschaps- en technologiebeleid adviseert. Het Kabinet denkt daarbij vanzelfsprekend aan de AWT. De AWT moet het niet hebben van zijn officiële positie, maar met name van de kwaliteit en de daaruit voortvloeiende autoriteit van zijn adviezen. Het Kabinet is nog steeds van mening dat de AWT zich moet ontwikkelen tot dé autoriteit op het gebied van strategische advisering over wetenschaps- en technologiebeleid. Dat sluit echter niet uit dat de ministers in voorkomende gevallen de voorkeur kunnen geven aan een ad hoc adviescommissie.

Het Kabinet constateert dat de evaluatiecommissie zich slechts in beperkte mate heeft uitgelaten over de toekomstige vormgeving van het verkenningenproces. Het Kabinet onderschrijft de aanbeveling van de evaluatiecommissie dat de AWT een signalerende functie behoudt ten aanzien van onderwerpen die een verkenning behoeven. Ten aanzien van de verkenningentaak van de AWT besluit het Kabinet op grond van de evaluatie dat de AWT niet langer verkenningen in eigen beheer dient uit te voeren. Het argument dat hierachter ligt is niet zozeer het feit dat de AWT deze taak niet goed heeft uitgevoerd. Integendeel, zoals de Commissie Dittrich al aangaf, waren de verkenningen van goede kwaliteit. Het Kabinet acht het echter meer een principiële kwestie. Het is onjuist om de verkenningentaak en de adviestaak in één hand te houden. De primaire taak van de Raad is het geven van advies t.b.v. wetenschaps- en technologiebeleid. De indruk mag niet kunnen ontstaan dat de Raad zich bij de uitvoering van de adviestaak bij voorkeur zou baseren op verkenningen die zij in eigen beheer heeft uitgevoerd. De AWT kan dan ook geen opdrachtgever zijn. De Raad dient zich in gelijke mate te baseren op alle beschikbare verkenningen die publieke én private organisaties uitvoeren. Elke schijn van vermenging van deze twee taken moet derhalve worden voorkomen. Wel dient de Raad aandacht te besteden aan een gedegen kwantitatieve onderbouwing van de adviezen en zal hij rekening moeten houden met de resultaten van verkenningen, die elders worden uitgevoerd.

Reactie op de overige aanbevelingen

De evaluatiecommissie doet een zestal aanbevelingen, drie gericht aan de zender (de AWT) en drie aan de ontvanger (met name de coördinerende departementen). De aanbevelingen die betrekking hebben op de adviestaak en de verkenningentaak zijn hierboven reeds aan de orde gekomen. De overige aanbevelingen, die meer van procesmatige aard zijn, komen in deze paragraaf aan de orde.

Aan de kant van de zender:

1. Analyses meer in samenwerking met het veld, en grotere transparantie van het gehele adviestraject ;

Het kabinet is het met de bovengenoemde constatering van de Commissie eens en het onderschrijft het belang van meer samenwerking met experts uit het veld. Het kabinet deelt de visie van de Commissie dat de adviezen aan kwaliteit kunnen winnen door een goede onderbouwing. Dit betekent dat een gedegen kwantitatieve analyse en de resultaten van verkenningen, die elders worden uitgevoerd input moeten leveren voor het conceptuele, analytische karakter van de advisering.

2. Samenstelling van de Raad op voordracht van KNAW en bijvoorbeeld het Forum voor Techniek en Wetenschap, met leden die tegen vergoeding meer tijd besteden aan het raadswerk;

In artikel 5 van de memorie van Toelichting staat dat de AWT onafhankelijk, kritisch en constructief moet kunnen opereren. "Geinstitutionaliseerde belangenbehartiging (vanuit de universiteit of het bedrijfsleven) is niet aan de orde". Om die reden wijst het Kabinet het voorstel van een voordrachtcommissie af en houdt vast aan de bestaande procedure conform artikel 11 en 12 van de Kaderwet Adviescolleges. Het Kabinet onderschrijft wel de aanbeveling dat raadsleden beter beloond worden ofwel gedeeltelijk van hun oorspronkelijke werkkring vrijgesteld kunnen worden door middel van een deelvergoeding aan de reguliere werkgever. Daarom committeert het kabinet zich om ook daadwerkelijk extra middelen ter beschikking te stellen. Bij de vaststelling van de hoogte van de vergoedingen zal rekening worden gehouden met de evaluatie van de Kaderwet adviescolleges, die binnenkort verschijnt.

3. Positie van het secretariaat: meer procesondersteunend;

Het Kabinet is het ermee eens dat de rol van het bureau meer ondersteunend aan de Raad moet zijn. Het Kabinet verwacht dat wanneer raadsleden in de toekomst volgens bovengenoemde methodiek worden beloond, zij ook inhoudelijk effectiever kunnen werken met een procesondersteunend en coördinerend bureau. Overigens wordt mogelijk ontstaan van particularisme ondervangen door het feit dat de functie van secretaris onder de Algemene Bestuursdienst valt, hetgeen betekent dat het mobiliteitsbeleid van de ABD van toepassing is. Ook de benoemingstermijn van de voorzitter is aan wettelijke termijnen gebonden, een herbenoeming is geen vanzelfsprekendheid.

Aan de kant van de ontvanger

4. Opwaardering van de AWT tot hét exclusieve adviesorgaan op het gebied van wetenschap en technologie.

Het Kabinet onderschrijft van harte de aanbeveling van Dittrich de AWT op te waarderen tot hét exclusieve adviesorgaan op het gebied van wetenschaps- en technologiebeleid. Dit laat echter onverlet, zoals ook al eerder in dit standpunt is verwoord, dat de coördinerende departementen in voorkomende gevallen, de voorkeur kunnen geven aan een ad hoc adviescommissie. Het Kabinet is van mening dat het de taak is van de AWT agenderend te zijn en strategische, toekomstgerichte onderwerpen op te pakken.

5. Grotere betrokkenheid van ambtelijke en politieke top;

Het Kabinet is het eens met de constatering van de commissie, dat aan de relatie van de overheid met de AWT het nodige te verbeteren is. In die lijn vindt het kabinet het vanzelfsprekend dat de AWT met de ambtelijke top van de meest betrokken departementen OCW en EZ een intensieve relatie onderhoudt en met regelmaat over strategische vraagstukken en (voorgenomen) adviezen communiceert. Het kabinet zal samen in overleg met

de AWT een protocol opstellen waarin zij het voornemen voor een betere wederzijdse communicatie en afstemming zal uitwerken en vastleggen. Wat de betrokkenheid bij de politieke besluitvorming betreft, is het kabinet van mening dat dit op adequate wijze geregeld is via het lidmaatschap van de voorzitter van de AWT van de RWTI.

6. Het accentueren van de adviestaak van de AWT, waarbij verkenningen als instrument kunnen dienen.

Het Kabinet is van mening dat de AWT een signalerende functie heeft ten aanzien van onderwerpen die een verkenning behoeven. De Raad dient bij de gedegen kwantitatieve onderbouwing van de adviezen gebruik te maken van de resultaten van alle beschikbare verkenningen die publieke en private organisaties uitvoeren.

Bijlage